

Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

Ku2015/01253/KI

Inordnande av Statens centrum för arkitektur och design i Moderna museet - en kraftsamling för konsten, arkitekturen och formen

Svensk Form Syd – Form/Design Center (F/DC) har tagit del av promemorian och vill framföra följande;

F/DC delar Kulturdepartementets uppfattning att det är angeläget att skapa bättre förutsättningar för det politiska uppdraget att stärka arkitektur, form- och designområdets betydelse för samhällsutvecklingen samt att det även fortsättningsvis är viktigt att verka tvärdisciplinärt inom arkitektur, form och designområdet.

F/DC delar vidare bedömningen att det finns en stor potential till ökat samarbete och synergier mellan Moderna museet och ArkDes med utgångspunkt från samlokaliseringen på Skeppsholmen i Stockholm. Ett samarbete som redan påbörjats vad gäller att identifiera ett antal tekniska, administrativa och infrastrukturella möjligheter till samordning. F/DC vill dock framföra att det är av stor vikt att ett beslut, om framtida organisationsstruktur och uppdrag, avvaktar bedömningar och förslag från de båda pågående utredningsuppdragen om dels den statliga museipolitiken dels Gestaltad livsmiljö – en ny politik för arkitektur, form och design. Utredningar som båda kan bidra med relevant beslutsunderlag och som dessutom ska redovisas redan i höst.

F/DC vill dock tydligt framhålla att, i det fall ArkDes museiuppdrag blir en del av Moderna Museet med en kulturell inramning, ämnesområdet arkitektur, form och design i så fall ges en kompletterande stark och tydlig organisatorisk form med ett tvärsektoriellt uppdrag. Mötesplatsuppdraget med sin gränsöverskridande inriktning förutsätter samverkan med många skilda myndigheter, organisationer och institutioner med skiftande uppdrag och ämnesmässiga kunskaper. Det är därför av stor vikt att en framtida ansvarig organisation för arkitektur, form och design kan verka i en sådan kontext. Detta är viktigt inte minst i en tid då samhällets utmaningar kräver nya former för demokratisk dialog och delaktighet. Det gäller även arkitekturens och mötesplatsernas betydelse för integration och gemenskap liksom designområdets förändrade

produktionsmetoder via digitaliseringens och robotiseringens påverkan på näringslivets utveckling. Då ämnesområdet arkitektur, form och design har en viktig roll att fylla i att ta del av och att delta i en diskussion om framtida utmaningar som idag präglas av snabb förändringstakt och komplexitet vill alltså F/DC uttrycka sin oro över att mötesplatsuppdraget föreslås inkluderas i Moderna Museets uppdrag med sitt starka varumärke inom modern och samtida konst. Denna farhåga talar också för att beslutet om en sammanslagning av de båda myndigheterna bör avvakta ovan nämnda utredningars förslag och bedömningar.

F/DC delar vidare Kulturdepartementets uppfattning att det övergripande målet är att stärka arkitekturens, formens och designens ställning i samhället från ett medborgarperspektiv. Att inspirera och stötta till delaktighet och skapa förutsättningar för integration och samhörighet.

För att nå ut och få ett genomslag av den nationella politiken föreslår F/DC att den kommande organisationen/strukturen, förutom en satsning i Stockholm, innefattar regionala noder där kraft och kunskap från hela landet bidrar till en demokratisk och socialt tillgänglig utveckling. Att verka decentraliserat ger förutsättningar för att nå ut och vitalisera den nationella politiken samtidigt som man tar tillvara regionala särdrag och utmaningar men också skilda kompetenser och relationer. Det övergripande målet om att skapa förutsättningar för delaktighet i en långsiktigt hållbar stadsutveckling ges därmed större tyngd och trovärdighet. Det gäller även att ge barn och unga i hela landet större möjlighet till aktivt deltagande genom såväl nya kunskaper som skapande verksamhet.

F/DC föreslår, som ett första steg i en regional struktur, att man från statens sida, förutom en nod i Stockholm, satsar på ett antal etablerade resurscentra/centrumbildningar inom området arkitektur, form och design runt om i Sverige. Platser som alla idag har en befintlig verksamhet inom ämnet och som har en geografisk spridning i landet. Form/Design Center i Malmö/Skåne och Röhsska museet i Göteborg/Västra Götaland är de två mötesplatser som lyfts fram i såväl tidigare som nu aktuella utredningar. För att åstadkomma en regional spridning skulle förslagsvis Bildmuseet i Umeå kunna vara ytterligare en mötes- och nätverksplats. Centrumen har skilda organisatoriska förutsättningar för sina respektive verksamheter men är samtliga klart definierade aktörer inom regional kultursamverkan. Med sådana stabila och långsiktiga relationer med den offentliga kulturpolitiken finns adekvata förutsättningar för en än mer formaliserad samverkan med staten. Centrumen har vidare alla omfattande publik verksamhet, professionella nätverk nationellt och internationellt samt väl etablerad samverkan med akademi och branschorganisationer och kan alltså med kort varsel och med en begränsad kompletterande ekonomisk satsning fungera som kvalificerade plattformar för en offensiv och demokratisk politik inom fältet arkitektur, form och design.

Att satsa på en regionalisering ligger också helt i linje med ett av de förslag som lyfts fram i Mats Svegfors förstudie *Upplev kultur var dag*. Förstudien som tagits fram på initiativ av Svensk Form med stöd av Kulturrådet föreslår att en regional struktur hanteras via samverkansmodellen där då också bild- och formområdet inkluderas. En sådan modell, som även innefattar bild och formområdet har, med positiva erfarenheter, testats under senare tid, bland annat i Skåne. Det befintliga nätverket med Svensk Forms regionalföreningars verksamhet i botten skapar goda förutsättningar för att på sikt även bygga en sådan regional struktur. En struktur som då utgår från skilda lokala/regionala förutsättningar.

F/DC vill avslutningsvis lyfta fram att det är angeläget, med hänsyn till ämnets stora betydelse för en långsiktigt hållbar samhällsutveckling och individens stora behov av att förstå och delta i samhällets utmaningar, att skapa en robust och tillgänglig struktur för att genomföra en nationell politik inom ämnesområdet. En politik som, förutom med en nod i Stockholm, har en geografisk spridning som ger förutsättningar för ett brett genomslag för att nå ut med en nationell politik och verka för en långsiktigt hållbar och demokratisk utveckling. Form/Design Center ser fram emot en sådan utmaning.

Malmö den 4 maj 2015

Eva Engquist
Ordförande

Birgitta Ramdell
Verksamhetschef